

Пугачевська К.Й.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту
та управління економічними процесами
Мукачівський державний університет
Гомба М.В.,
аспірант кафедри менеджменту
та управління економічними процесами
Мукачівський державний університет

ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ В УМОВАХ КОРОНАКРИЗИ

Пандемія COVID-19 посилила розвиток цифрової економіки як в Україні, так і світі. Процеси глобалізації в умовах коронакризи уповільнились, що може призвести до суттєвих змін у структурі ринку, вплинути на розподіл онлайн- та офлайн торгівлі. Карантин та самоізоляція на тривалій основі примусили населення все частіше здійснювати покупки в мережі Інтернет і прискорили процес глобальної цифровізації.

За даними, оприлюдненими Конференцією ООН з торгівлі та розвитку, за 2020 р. частка онлайн торгівлі зросла з 16% до 19% усього роздрібного товарообороту (включає продажі B2B та B2C). За їх підрахунками, в 2019 р. її обсяг склав 26,7 трлн. дол. США, що становить майже 30% глобального ВВП [2]. Лідерами за рівнем онлайн-продаж залишаються компанії Alibaba (Китай) Amazon (США). Компанії, які зуміли перейти у цифровий формат, змогли у певній мірі нівелювати негативні наслідки економічної кризи, викликані пандемією. Пандемія вплинула на електронну комерцію, надавши їй безсумнівну перевагу порівняно з оффлайн-торгівлею. Коронакриза стала випробуванням для ключових сфер вітчизняного бізнесу. За умов пандемії та невтішних макроекономічних прогнозів лідери ритейл-бізнесу були змушені шукати нові підходи, формати і технології для налагодження бізнес-процесів і забезпечення зростання обсягів продажу. Результатами опитування, проведеного ISE Corporate Accelerator, клієнти прагнуть здійснювати покупки в зручний для себе час і у підходящому місці з використанням усіх можливих засобів. Власникам роздрібних торговельних мереж слід розглядати такі тенденції як такі, що створюють додаткові можливості для ведення бізнесу за рахунок використання сучасних технологій, інноваційних інструментів, інтеграції нових продуктів, формування бізнес-моделі і швидкої адаптації до потреб споживачів [3].

Пандемія проілюструвала зростання торгівлі в мережі Інтернет і сприяла поширенню віддаленої роботи. За підрахунками, до 2028 р. понад 30% співробітників працюватимуть дистанційно на постійній основі, і як наслідок, зменшиться кількість покупок на шляху додому та укоріниться тенденція до замовлення доставки товарів. Варто зазначити, що запуск доставок продуктів харчування став трендом 2020 р. Одночасно із зростанням торгівлі в онлайн форматі змінюються і звички споживачів. Так, до 2030 р. третину робочої сили формуватиме покоління Z, модель поведінки яких кардинально відрізняється від інших. Вищенаведене підштовхує торговельні підприємства до цифрових змін в онлайн- і офлайн-просторі, які створюють нові моделі споживання [1].

Для електронної комерції у період карантинних обмежень в Україні з'явилися і певні проблеми, серед яких: нерозвиненість кур'єрської мережі і неможливість отримати замовлення з віддалених районів; зростання вартості замовлення через суттєві витрати на доставку товару і переказ коштів; скорочення доходів населення; зменшення кількості імпульсивних покупок; купівля переважно лише необхідних груп товарів. Таким чином, коронакриза проілюструвала динамізм у сфері електронної комерції у різних країнах світу, що найімовірніше матиме довгострокові наслідки, зумовлені можливістю появи нових хвиль епідемії, зручністю замовлення і доставки товарів, невисокими витратами на організацію електронної торгівлі.

Список використаної літератури

1. Доставити все: як пандемія змінила життя ритейлу URL: <https://mind.ua/openmind/20230904-dostaviti-vse-yaak-randemiya-zminila-zhittya-ritejlu> (дата звернення: 9 жовтня 2021 р.).
2. Trade and Development Report 2021. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tdr2021_en.pdf (дата звернення: 15 жовтня 2021 р.).
3. Юхименко С. COVID-19, бізнес та діджиталізація: кілька думок. URL: <http://www.ier.com.ua/ua/publications/comments?pid=6380> (дата звернення: 11 жовтня 2021 р.)